

EFFEKTRAPPORT 2018

för

Astma- och Allergiförbundet

ASTMA- OCH ALLERGIFÖRBUNDET

Organisationsnummer 802005-7512

Organisationsform: ideell förening

Denna rapport är utformad enligt de anvisningar som FRII angett. FRII är Frivilligorganisationernas Insamlingsråd – en samverkansorganisation för svenska rörelser som bedriver insamling med 90-konton

DETTA VILL VI UPPNÅ

Astma- och Allergiförbundet arbetar för att människor med allergiska sjukdomar* ska kunna fungera som likvärdiga medlemmar i samhället.

Därför arbetar vi för att

- Påverka samhället så att människor med allergisjukdomar får samma levnadsvillkor och tillgänglighet som andra medborgare, bland annat genom att arbeta för god allergivård, en miljö som främjar hälsan och med konsumentfrågor.
- Öka allmänhetens förståelse för, och kunskap om, allergisjukdomarna bland annat genom utbildnings- och informationsinsatser.
- Utifrån medlemmarnas förutsättningar och behov utveckla verksamhet som bidrar till den enskildas livskvalitet.
- Stödja allergiforskningen.

** I detta samlingsbegrepp ingår astma, allergi och annan överkänslighet som exempelvis eksem.*

DET HÄR ÄR ASTMA- OCH ALLERGIFÖRBUNDET

Förbundet organiserar människor med allergiska sjukdomar, och deras anhöriga samt andra med ett engagemang för allergisjukas situation. Förbundets bortåt 18 000 medlemmarna är samlade i över nittiolokala och bortåt tjugo regionala föreningar. Här bedrivs såväl ett påverkansarbete på lokal/regional nivå som aktiviteter för barn, familjer och vuxna, aktiviteter anpassade för allergisjuka.

Påverkansarbetet sker såväl central som regionalt och lokalt, för en bättre allergivård, för fler och tillgängligare allergianpassade konsumentprodukter, för en ökad förståelse hos allmänhet och beslutsfattare för hur beroende man är av medmänniskornas beteende. Rökning, dofter och sällskapsdjur ger många allergisjuka problem. Detsamma gäller förståelse för vad en svår matallergi faktiskt innebär.

Vi är en av landets stora handikapporganisationer och deltar mycket aktivt i arbetet i samarbetsorganisationen för ett stort antal av Sveriges handikapporganisationer, **Funktionsrätt Sverige** (tidigare namn: HSO).

På nationell nivå deltar förbundet i **ett flertal samverkansråd** med myndigheter. Vi besvarar remisser inom sektorer relevanta för allergisjuka – förutom inom vårdområdet till exempel också när det gäller kollektivtrafik, byggnader och byggmaterial.

Unga Allergiker är förbundets självständiga och växande ungdomsorganisation, med över två tusen medlemmar. UA är en organisation av unga, för unga och bedriver ett omfattande informations- och påverkansarbete.

Vi samverkar också med många andra ideella organisationer. Förbundet samverkar med professionen i ett av oss organiserat nätverk där flera av **vårdens yrkesorganisationer** deltar: allergologer, dietister, astmasköterskor med flera.

Astma- och Allergiförbundets Forskningsfond är en av Sveriges större bidragsgivare till allergiforskning – ett område där svenska forskare har bidragit med många avgörande framsteg som betytt oerhört mycket för att förbättra livskvaliteten för allergisjuka. Genom fonden samverkar vi med forskarsamhället.

Förbundet är medlem i **EFA - European Federation of Allergy and Airways Diseases Patients' Associations**. EFA är en non-profitorganisation med 40 medlemsorganisationer från 24 europeiska länder. Organisationen bildades 1991 i Stockholm. Huvudkontoret är placerat i Bryssel och man bedriver såväl påverkansarbete på EU-nivå som organisationsarbete. EFAs ordförande är Mikaela Odemyr som också är en av förbundets två vice ordföranden. EFA samarbetar med forskare och yrkesverksamma inom allergiområdet. Läs mer på länken: <http://www.efanet.org/>

SÅ ARBETAR VI FÖR ATT NÅ VÅRA MÅL

Andelen människor med allergier i befolkningen fortsätter att öka samtidigt som andelen med astma tycks ha planat ut. Det innebär att antalet människor med allergiska sjukdomar kontinuerligt ökar. Allergier är den vanligaste kroniska sjukdomen bland barn.

En betydande andel av befolkningen har alltså någon allergisjukdom samtidigt som sjukdomens svårighetsgrad varierar kraftigt. Människor med svårare allergisjukdomar behöver kvalificerad vård samtidigt som personer med lindrigare symptom många gånger kan hantera sina problem själva med rätt stöd och vägledning från vården och från medmänniskor i samma situation.

Trots den stora utbredningen av allergisjukdomarna bland både unga och äldre sker det i dag ingen samlad satsning på att bygga samhället samt dess stödfunktioner baserat på kunskap om allergisjukdomar och deras relation till olika miljöer. Det saknas såväl en övergripande strategi som konkreta vägledningar och riktlinjer inom de flesta delområden.

Det främsta hindret för att åstadkomma en generell omsvängning i riktning mot ett helhetsgrepp kring allergisjukdomarna i samhället är okunskap. Kunskapsbrist råder inom stora delar av samhället om vilka stora möjligheter till framsteg det finns inom allergiområdet.

I arbetet för förbundets ändamål under perioden 2017 – 19 står därför arbetet med kunskap om och förståelsen av de allergiska sjukdomarna i centrum.

Bristen på kunskap som det främsta hindret mot att förverkliga förbundets ändamål och ambitionen att organisationen skall vara "bärare av den senaste kunskapen om allergi" ger nedanstående mål för kongressperioden 2017-19.

Ökat stöd till forskning om allergisjukdomar!

Den kunskap som kommer fram genom forskning ger mycket långsamt och i begränsad omfattning avtryck i olika yrkesutbildningar. Exempel på detta är skolledarutbildningar, lärarutbildningar, restaurangutbildningar och utbildningar av vård- och omsorgspersonal. Därför kommer förbundet under perioden 2017 – 19 arbeta för en

Ökad integrering av kunskap om allergisjukdomar i relevanta yrkesutbildningar!

Flera samhällssektorer saknar ett systematiskt införande av kunskap om allergi i verksamheter. Det leder till att gamla synsätt lever kvar och till att möjligheter till förbättringar förbises. Denna brist finns på alla samhällsnivåer, inom kommuner, landsting och statlig verksamhet. Regeringen måste ta ledningen i arbetet för att åstadkomma en bättre systematik och en utvecklad samverkan för att ta till sig den senaste kunskapen om allergisjukdomarna. Förbundet arbetar därför för ett

Ökat stöd till utnyttjandet av kunskap om allergisjukdomar inom olika samhällssektorer!

Forskningsprocessen innehåller ett antal steg, alltifrån att formulera en hypotes till bekräftade resultat. Information från alla dessa steg återspeglas ofta i media, vilket skapar förvirring och sammanblandningar hos både individer med allergisjukdomar och beslutsfattare. Hypoteser (som t.ex. hygienhypotesen) betraktas som färdiga forskningsresultat och ny kunskap. Ett nationellt initiativ för att åstadkomma systematik i utnyttjandet av ny kunskap måste också innehålla ökat stöd till att

Ökade insatser för samordning av kunskap om allergisjukdomar och reaktioner!

VÅRA RESURSER FÖR ATT NÅ MOT VÅRA MÅL

På förbundets centrala kansli finns ett femtontal anställda som arbetar med såväl påverkansarbete riktat till myndigheter och beslutsfattare som med att ge stöd till medlemmarna och de aktiva i förbundets över hundra föreningar. I dessa allergiföreningar, lokala och regionala, spridda över hela Sverige finns tusentals aktiva medlemmar som arrangerar aktiviteter anpassade för människor med allergisjukdom men också med att hålla kontakt med lokala och regionala myndigheter för att dessa ska uppmärksamma allergikernas behov.

Eftersom allergier är "barnens folksjukdom" är skolorna ett viktigt område som många engagerar sig för. Dofter, rökning och möjligheten att kunna äta tryggt i skolan, vården och på restaurang är andra områden, förutom naturligtvis vården, som står i centrum för uppmärksamheten.

På nationell nivå finns förbundet med i många nätverk, och samarbetar med andra organisationer inom funktionshindersrörelsen både genom Funktionsrätt Sverige och direkt med flera andra funktionshindersorganisationer som Reumatikerförbundet, Riksförbundet HjärtLung och Celiakiförbundet.

Vi samarbetar också nära med forskarsamhället och med vårdens yrkesorganisationer.

Förbundet har en välbesökt hemsida med fyllig information om allergierna, medlemstidningen Allergia som nu också finns som en välbesökt webb-tidning. Vi har också en populär Facebook-sida och driver flera Facebook-grupper, bland annat för föräldrar med allergisjuka barn och för människor med doftöverkänslighet.

Genom vår verksamhet med "rekommenderade produkter" påverkar vi utbudet i affärerna till att bli mer allergianpassade.

VÅRA FRAMSTEG

Förbundet bedriver en omfattande intressepolitisk verksamhet inom vård, folkhälsa, funktionshinder, konsument, miljö och mänskliga rättigheter. Arbetet bedrivs med särskild intensitet på skolområdet. Förbundet har också utvecklat det digitala verktyget allergironden.se för att skolor/förskolor ska kunna gå igenom sin egen skola och tillsammans arbeta för att göra den bättre allergianpassad. Förbundet har också tagit fram ett utbildningsmaterial för skolköken: Säker mat i skola/förskola.

Förbundet är representerat i cirka femton permanenta och tillfälliga samverkansgrupper med statliga myndigheter. Förbundet har svarat på remisser från regering och statliga myndigheter.

Arbetet med att implementera de nya nationella riktlinjerna för astma/KOL-vården fortsätter. I flera landsting är allergiföreningar involverade i arbetet och på nationell nivå driver förbundet på för att fler och fler landsting ska ta till sig och omsätta de nya riktlinjerna i praktisk handling.

Förbundet har utvecklat en ny funktion på Internet – AllergiSmart – för att sätta medlemmarna i kontakt med den senaste kunskapen om allergisjukdomarna. Denna funktion innebär också att förbundet kan erbjuda medlemmar och allmänhet ett tydligt program för hjälp till självhjälp

Media

Förbundets närvaro i media ökar stadigt. Över tusen pressomnämmanden per år är utfallet de senaste åren. Här finns såväl medverkan i morgonsoffor i TV, debattartiklar i nationella media och omfattande medverkan i regionala medier – såväl tidningar som TV och radio.

Unga Allergiker

Samarbetet med ungdomsorganisationen Unga Allergiker är omfattande. Representanter från respektive förbundsstyrelse såväl som de centrala kanslierna genomför varje år gemensamma träffar och planeringsdagar. Unga Allergikers insatser till stöd för allergiska elever i skolan och informationskampanjer riktade till allmänheten har stor betydelse. Förbundet stöttar årligen Unga Allergiker ekonomiskt med en halv miljon.

Södergården Åre

Södergården är förbundets eget allergianpassade vandrarhem. Anläggningen har 21 gästrum med totalt 43 bäddar. Det finns fyra utrustade kök, bastu, tv-rum, samt barn- och ungdomsrum.

Särskilda regler gäller för besökare för att kunna leva upp till de krav som ställs på en allergianpassad anläggning. Till exempel får man inte ta med sig eller förtära fisk, ägg, skaldjur och inte heller ta med sig något pälsdjur. Anläggningen är parfymfri.

Förbundets treårsplan för Södergårdens utveckling har nu utvidgats till en femårsplan, detta för att lägga en bra grund för en långsiktig utveckling av gården och dess utnyttjande.

Från och med 2017 är anläggningen ansluten till Svenska Turistföreningen (STF).

Medlemstidningen Allergia

Förbundets medlemstidning Allergia utkommer med sex nummer per år och skickas till alla medlemshushåll. Tidningen innehåller intervjuer, reportage och nyheter om de frågor som berör förbundets medlemmar, aktuell forskning, receptsidor, tips och idéer om hur man lättare kan leva med sin allergi. Allergia är också ett debattforum för läsarna.

Allergia.se är också en webbtidning som kontinuerligt uppdateras. Här finns såväl aktuella reportage och artiklar som ett textarkiv och en stor mängd matrecept som fungerar för människor med matöverkänsligheter. Här finns en unik funktion när besökare letar bland recepten: man kan inte bara söka efter vilka ingredienser som ska finnas i recepten (ganska vanligt) utan också ange vilka ingredienser som *inte* ska finnas (unikt!).

Hemsida och sociala medier

Förbundets hemsida förnyas och utvecklas kontinuerligt för att alltid vara aktuell och innehålla den senaste kunskapen

Förbundet är mycket aktivt både på Facebook och Twitter. Gensvaret från våra över 13 000 följare på Facebook är rikligt. Förbundet driver flera FB-grupper, de flesta har den egna diagnosen som gemensam grund, men den största, med cirka 3 000 medlemmar, samlar föräldrar till allergiska barn.

Produktgranskning

Granskningarna och rekommendationerna av produkter är den av förbundets verksamheter som uppskattas mest av medlemmarna såväl som allmänhet. Den bidrar till att marknadsföra organisationen och till att göra organisationen både känd och

respekterad hos allmänheten. Dessutom bidrar rekommendationerna till viktiga ekonomiska intäkter till förbundet.

Barnallergifonden

Astma- och Allergiförbundets Barnallergifond delar årligen ut mer än tvåhundra tusen kronor i ekonomiskt stöd till familjer med barn som har astma, eksem eller annan allergisjukdom.

Stöd har bl.a. lämnats till rekreationsresor, lägeravgifter, vistelser på Södergården Åre, luftrenare, cyklar, kvalsterskydd till sängen eller annat som gjort livet enklare för det allergiska barnet.

Internationellt arbete

Förbundet deltar aktivt i det internationella arbetet främst genom ett djupt engagemang i den europeiska astma- och allergiorganisationen EFAs aktiviteter. EFAs ordförande är, sedan våren 2016 Mikaela Odemyr som också är vice förbundsordförande i Astma- och Allergiförbundet.

Det nordiska samarbetet sker inom NAO – de nordiska allergiförbundens samarbetsorganisation.

VAD VI UPPNÅTT UNDER 2017

Arbete för en bra allergivård

Arbetet med att påverka landstingen att arbeta efter Socialstyrelsens nya riktlinjer för astma/KOL har fortsatt under 2017. Förbundet är representerat i det Nationella programrådet för astma/KOL på Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, för att se till att patientperspektivet finns med i arbetet. Arbetet har under året haft fokus på att färdigställa kunskapsstöd som ska underlätta en korrekt och förbättrad diagnostik, där förslag till Behandlingsplan för barn med astma och Behandlingsplan för vuxna med astma är under revision. Även dokument för interprofessionell samverkan inom vården har tagit fram för olika målgrupper.

Läns- och lokalföreningarna har informerats om de nationella riktlinjerna för vård och behandling av astma/KOL. På en konferens för region- och länsföreningarna delades dessa erfarenheter från det vårdpolitiska arbetet och informerades om den nationella satsningen som landstingen/regionerna gör för att utveckla en kunskapsstyrd vård. En företrädare för Luftvägsregistret beskrev registrets funktion och vilka möjligheter förbundets föreningar har att tanka ned värdefull information ur registret.

Samarbete med vården

Förbundets målsättning är att personal i primärvården och på specialistkliniker ska se oss som en resurs och tipsa sina patienter om vår verksamhet. Samarbetet med Sara-gruppen (representanter för olika yrkesgrupper inom vårdområdet) har fortsatt under året. Sara-gruppen har träffats två gånger under 2017.

Vi driver opinion för fler allergologer, utifrån den kartläggning som SFFA (Svenska föreningen för allergologi) gjort. Förbundet deltar i det Nationella programrådet för astma/KOL på Sveriges Kommuner och Landsting, SKL.

IgE-jubileum

Under hösten 2017 uppmärksammades 50-årsminnet av upptäckten av IgE-antikroppen genom en konferens på Karolinska Institutet. Förbundet var en av arrangörerna av konferensen och förbundets andre vice ordförande Mikaela Odemyr höll ett anförande.

Satsningar för säkrare mat

Nationell strategi för området allergi- och överkänslighet för mat

Under 2017 har ledningsgruppen för Bra mat för alla (förbundet, Centrum för Allergiforskning och Livsmedelsföretagen) drivit arbetet med agendan vidare. Målet för arbetet är att förverkliga agendan och skapa ett nationellt centrum för matallergi. Förbundets ombudsman har fungerat som projektledare för agendan under 2017.

I november fick förbundet besked om att medel till det treåriga projektet Bra mat för alla – genomförandeprojekt, beviljats. Genom projektet kommer ett nationellt samordnande kunskapscentrum för matöverkänslighet att startas upp. Centrumet kommer att bjuda in aktörer och projekt till samarbeten på områdena forskning, innovation och kunskapsöverföring. Projektet ska också skapa en referensgrupp med personer med matöverkänslighet, projektets huvudmålgrupp samt bedriva lobbyarbete mot politiker och andra organisationer.

Personalutbildningar för förskola, skola och restaurang

Utbildningsmaterialen *Säker mat i förskola och skola* samt *Hurra, en allergisk gäst* har under året använts i fem baskurser ledda av godkända utbildare. Förbundet har arrangerat en fortbildningsdag med temat skolan. Syftet är att öka kunskapen om matallergier så att bra rutiner för en säker mathantering etableras.

Nätverksgrupper

Förbundet har under året deltagit i två viktiga nätverksgrupper på matallergiområdet. Den ena är Arbetsgruppen för allergi och annan överkänslighet. Här diskuteras många viktiga frågor på området och representanter från bland annat Astma- och Allergiförbundet, Celiakiförbundet, Livsmedelsverket, Livsmedelsföretagen och Svensk Dagligvaruhandel medverkar.

Förbundet deltar även i nätverksgruppen Födoämnesallerginätverket som ordnar föreläsningar, diskuterar och driver olika frågor på matallergiområdet. Under 2017 hölls ett stort symposium, på initiativ från Astma- och Allergiförbundet, där man tillsammans med

Celiakiförbundet, Livsmedelsverket, Livsmedelsföretagen, Svensk Dagligvaruhandel och Sahlgrenska diskuterade möjligheten att sätta gränsvärden för flera olika allergener vid märkning av produkter samt om det går att utveckla och förbättra märkningen "Fri från".

DOFT- OCH KEMIKALIEÖVERKÄNSLIGHET

Förbundet har skrivit ett yttrande till Mark- och miljööverdomstolen i och med att beslut om att inte förbjuda doftsättning i gallerior överklagades av två kommuner i Stockholm. Förbundet informerade också om doftöverkänslighet tillsammans med Stockholms läns Astma- och Allergiförening vid ett möte med funktionshinderrådet i Solna stad. I slutet av året kom beslut i två domar från Mark- och Miljööverdomstolen som fastställde kommunernas beslut att förbjuda doftsättning i de båda gallerierna med hänvisning till försiktighetsprincipen.

Förbundet har skrivit till miljöministern och frågat om regeringens arbete när det gäller reglering av kemiska emissioner från byggmaterial. Vi har lämnat synpunkter om reglering av kemiska emissioner från byggmaterial till utredningen Modernare byggregler och publicerat en debattartikel om ämnet tillsammans med Hyresgästföreningen i tidningen Norrländska Socialdemokraten.

Parfymfria Veckan

Förbundet har genomfört parfymfria veckan, under vecka 45, vilken fick stor genomslagskraft över hela samhället. Många olika kanaler användes för att få ut budskapet om en mer restriktiv användning av parfym i offentliga miljöer – med ett gott resultat.

Under 2017 gjordes den hittills största satsningen på Parfymfria veckan. Denna gång satsades det mycket på att nå ut digitalt via influencers, sociala medier och webb. En genomslagsrapport visar en räckvidd på strax över 1,5 miljoner personer, som har nåtts av kampanjbudskapet på något sätt.

EN BRA LIVSMILJÖ

Partiklar i utomhusluften

De partiklar i utemiljön som anses ge skadlig inverkan på hälsan härstammar främst från vedeldning, dieselavgaser och dubbdäck. Alla dessa företeelser fortsätter att intressera forskare och beslutsfattare på alla nivåer i samhället. Under 2017 har förbundet bevakat dessa områden för att kunna svara på frågor och ge stöd till medlemmar som är drabbade.

Pollenprognoser

Under 2017 gjorde förbundet en uppvaktning av Socialdepartementet, angående pollenprognosernas långsiktiga finansiering.

Pollenprognoser uppfattas av allmänheten som ett självklart komplement till de dagliga väderrapporterna under pollenperioden. Men verksamheten är bristfälligt organiserad och saknar långsiktig nationell finansiering. Pollenmätstationerna, som ger underlag till prognoserna, drivs av olika aktörer över landet. En del av dem finansieras genom ett

statligt bidrag medan övriga drivs av kommuner, landsting eller samarbete mellan dem i vissa fall. Astma- och Allergiförbundet framförde vid uppvakningen bland annat att en statlig huvudman bör samordna och ansvara för driften av ett rikstäckande nationellt nätverk med ca 25 mätstationer placerade över hela landet. I instruktionen till huvudmannen bör det skrivas in att den ska samråda med Astma- och Allergiförbundet, bland annat när det gäller att vidareutveckla informationsverksamheten.

ETT TILLGÄNGLIGT SAMHÄLLE

Förbundets arbete med funktionshinderspolitik, mänskliga rättigheter och diskriminering lyfter fram vikten av att samhället är tillgängligt för alla. Tillgänglighet i skola och förskola, flerfamiljshus och offentliga miljöer står i fokus för våra insatser.

En folder om tillgänglig vård och omsorg vid allergi har tagits fram under året. Information om vikten av allergihänsyn när det gäller hundar i vård, omsorg och skola har lämnats till vårdpersonal. Förbundet bidrog till att branschorganisationen Svensk Dagligvaruhandel höll ett seminarium om tillgänglighet i butik, där förbundet fick möjlighet att berätta för medlemsföretagen vad deras handlare bör tänka på för att göra sina butiker tillgängliga.

Pälsdjur

Förbundet har tillsammans med allergiföreningen i Stockholms län skrivit till Stockholms läns landsting och frågat vilka allergihänsyn som tas när de inför vårdhundar. Efter påverkan från förbundet med flera har Skolverket tagit ställning om hur de ser på hundar och andra pälsdjur i skolan och allergi. Förbundet har även påtalat att Skolverket bör informera om sitt ställningstagande till skolornas huvudmän.

Den europeiska organisationen EFA har fått en skrivelse om behovet av allergihänsyn i en standard för assistans- och ledahundar på europeisk nivå. Förbundet har dessutom lämnat synpunkter till Myndigheten för delaktighet som har ett informationsuppdrag från regeringen om assistanshundar.

Tobaksrök

Förbundet arbetar tillsammans med andra organisationer i Tankesmedjan Tobaksfakta för ett Rökfritt Sverige 2025. Fokus har varit att minska passiv rökning och att öka antalet rökfria miljöer. En debattartikel om barns behov av ökat skydd mot tobaksrök publicerades på Tobaksfria dagen i maj i Uppsala Nya Tidning. Föreningarna fick hjälp med mallar för lokala pressmeddelanden och debattartiklar om behov av utökad tobakslag för vissa rökfria utemiljöer som kunde användas för opinionsbildning i media inför tobaksfria veckan i november. Förbundet har tagit fram motionsunderlag till Hyresgästföreningens stämma om rökfria och allergianpassade flerbostadshus och uppdaterat listan över rökfria och allergianpassade flerbostadshus på webben. En debattartikel om rökfritt i flerbostadshus med förbundet som avsändare publicerades också i Expressen under tobaksfria veckan.

Tillgänglighet i skolan och förskolan

Förbundet har skrivit till rektorer och förskolechefer och marknadsfört Allergironden och utbildningsmaterialet Säker mat i förskola och skola. Förbundet medverkade som utställare på Skolsköterskornas kongress där 1500 skolsköterskor deltog och marknadsförde samma

material.

Förbundet har bistått med föreläsningar om inomhusmiljö på en allergiförenings årsmöte, en allergiombudsutbildning, konferenser för kommunpersonal i två olika kommuner och en nationell konferens om inomhusmiljö i skola och förskola. Förbundet har även ingått i en referensgrupp för Unga Allergikers och SCUFs projekt LAGA skolan och lämnat synpunkter på nytt metodmaterial för en tillgänglig skola för elever med allergi och celiaki.

Under året har ett antal aktiviteter bedrivits om förbundets valfråga – bättre inomhusmiljö i skolan genom upprustning av skollokaler. Exempelvis fick kommunpolitiker i barn- och ungdomsnämnder en enkät om statligt stöd för upprustning av skollokaler och en workshop hölls på föreningskonferensen där föreningsaktiva fick komma med idéer på hur de kan arbeta med valfrågan lokalt. Workshopen resulterade i en tipskatalog. Förbundet har även tagit fram ett 6-punktsprogram och en lobbyrapport om valfrågan och arrangerade en frågestund i Almedalen med tre riksdagspolitiker. Inför skolstarten publicerades en debattartikel i tidningen Dagens Samhälle om sambandet mellan skolans inomhusmiljö och elevernas skolprestationer. Under hösten deltog förbundet som utställare i Kvalitetsmässan - en mötesplats för tjänstemän och politiker i offentlig sektor - och informerade om valfrågan. Förbundet träffade också representanter från Socialdemokraterna om valfrågan i slutet av året.

RÅDGIVNING AV FÖRBUNDETS OMBUDSMÄN

Astma- och Allergiförbundets ombudsmän ger råd via mejl och telefon inom områdena vård, inomhusmiljö, funktionshinderspolitik, utomhusmiljö, mat och kollektivtrafik. Det är många som hör av sig, både privatpersoner, skolpersonal, vårdpersonal, företag och offentliga verksamheter. Rådgivning till Astma- och Allergiförbundet medlemmar prioriteras. Många blir medlemmar i samband med att de får hjälp.

Frågorna kan exempelvis handla om skolmat, vårdbidrag, rökning och pälsdjur i flerbostadshus, dofter på allmänna platser och vilket stöd som människor med allergi kan få i förskolan, skolan eller på arbetsplatsen.

PRODUKTGRANSKNING

Arbetet med Svalanmärkning har fortsatt likt tidigare och har en avgörande betydelse för förbundets verksamhet. Det är viktigt ur ett ekonomiskt perspektiv, men kan framför allt påverka industrierna att ta fram lämpliga produkter för förbundets målgrupp.

Parallellt har arbetet med en nordisk märkning fortgått. I det arbetet är det tre förbund som samarbetar: norska Astma- och Allergiförbundet, danska Astma- och Allergiförbundet samt svenska Astma- och Allergiförbundet. Under året har en logga tagits fram. De tre förbunden har också enats kring en rad punkter för en gemensam nordisk märkning. Den

nya märkningen ska lanseras i Sverige i början på 2018 och de tre organisationerna har valt dela på arbetet kring granskning av produkter mellan sig.

STÖD TILL FORSKNINGEN

För att bättre kunna främja vetenskaplig forskning om allergiska sjukdomar skapade Astma- och Allergiförbundet 1998 en särskild stiftelse, Forskningsfonden, som samlar in pengar till allergiforskning. Insamlade medel delas årligen ut till ett stort antal forskningsprojekt som granskas av en vetenskapligt sammansatt nämnd. Under 2017 beviljades 11 nya forskningsanslag, och samtidigt fortsätter stödet till 31 tidigare projekt. Fonden har även under året verkat för kunskapspridning av allergi och astmaforskning, både genom forskningsrelaterade bidrag men även genom att stödja produktionen av Forskning i Fokus. Utöver detta har även fonden delat ut fyra Kerstin Hejdenbergs stipendium till unga forskare inom barnallergiområdet.

MEDIA

Under 2017 har Astma- och Allergiförbundet fått mycket positiv uppmärksamhet och syns i media inom många områden. Förbundet har debatterat skola, tobaksrökning, mat, kemikalier i byggmaterial, folkhälsopropositionen, vedeldning, doftförbud i gallerior och mycket annat. Några repliker på debattsidorna har gett särskilt stort genomslag, förbundet har bland annat bemött larm från forskaren Agnes Wold i Dagens Nyheter samt diskuterat rökning i offentliga utomhusmiljöer på SVT Opinion. Debattartiklar och pressmeddelanden har publicerats varje månad och dessa har även genererat en stor spridning i sociala medier. En debattartikel i Expressen om rökning i flerbostadshus gav extra bra genomslag med 8 000 Facebook-rekommendationer.

Journalister kontaktar gärna förbundet för uttalanden i olika frågor, förbundsordförande Maritha Sedvallson är ofta tillfrågad liksom generalsekreterare Ulf Brändström. Förbundet hjälper också till med statistik och kontaktinformation till specialister inom olika områden och till personer som själva är drabbade av någon allergisjukdom.

Under 2017 har förbundet börjat medverka regelbundet i vår europeiska samorganisations nyhetsblad, EFA-News, med notiser om verksamheten i Sverige.

Pressarbetet har bidragit till att förbundet och föreningarna har uppnått mål i det intressepolitiska arbetet.

FRILUFTSLIV FÖR ALLA – FRALLA

FRALLA är ett treårigt projekt som syftar till att öka kunskapen om medicinska funktionsnedsättningar och att främja friluftaktiviteter för barn och unga. Målet är att skapa enkla koncept för trygga dagläger och annan friluftsverksamhet. Inom projektet ska det tas fram ett utbildningsmaterial för ledare och föreningsaktiva.

Projektet finansieras av Svenska Postkodlotteriet och är ett samarbetsprojekt med Friluftsrämjandet. FRALLA drivs regionalt på plats i Östergötland och i norra Småland.

2017 var projektets första år. Det ägnades åt att lära känna varandras organisationer genom deltagande i möten, utbildningar och aktiviteter i respektive organisation, såsom astmaskola, mulleutbildning och lokal verksamhet.

Ett byte av projektnamn (från "Friskare liv i naturen" till "Friluftsliv för alla", förkortat FRALLA) genomfördes efter en namntävling. Därefter togs en logga fram och en grafisk profil. Genom besök hos berörda yrkeskategorier och organisationer har projektet börjat bli känt lokalt. Det uppmärksammades bland annat i tidningen "Allas" i maj samt i Naturkompaniets medlemstidning "365" i december.

ALLERGISMART

I oktober blev den publika versionen av AllergiSmart klar. Den finns på www.allergismart.se och är en webbtjänst för personer som har utmaningar med sin allergisjukdom. Här kan man ta del av information, utbyta erfarenheter och gå en kurs för att bli mer AllergiSmart. En mer intern lansering har skett via Allergia, föreningsmejl och Facebook. En mer omfattande och publik lanseringskampanj kommer att äga rum under första kvartalet 2018.

Glädjande hittills är att det har skapats ett par interna forum, Föräldraresurserna och Föreningsforumet för att nämna två. Det är möjligt att skapa både öppna och slutna forum utifrån vad gruppen har för syfte och målgrupp. Både för att utbyta erfarenheter med personer i en förening eller för att diskutera frågor med en grupp av privatpersoner som är i en liknande situation. Det är också möjligt att anpassa informationsflödet för att få information om just de ämnesområden som man själv är mest intresserad av.

1 maj 2018 ersätts personuppgiftslagen, PUL, av GDPR, en EU-gemensam lag kring behandling av personuppgifter. En hel del resurser har därför lagts på att skapa en säker plattform, för användarnas skull och för att leva upp till regelverken.

MATALLERGIKORTET

Den kostnadsfria medlemsförmånen Matallergikortet.se har under året dragit in 416 nya medlemmar och hade i december 2017 nästan 2800 registrerade användare. Tjänsten har över 200 olika ingredienser som kan översättas till 33 olika språk. Flera tekniska uppdateringar har skett och gränssnittet för administratörer har förbättrats. Under året har även arbetet med att utveckla och förbättra den grafiska utformningen påbörjats.